

KARTA PRZEDMIOTU

- Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Finansowanie Kościoła katolickiego w Polsce
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Financing the Catholic Church in Poland
Kierunek studiów	prawo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	studia stacjonarne/studia niestacjonarne
Dyscyplina	nauki prawne
Język wykładowy	polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr Paweł Lewandowski
---	--------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30 stacjonarne	VIII, X	3
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1: Wiedza ogólna z zakresu społeczności kościelnej i państwowej oraz różnic między nimi. W2: Podstawowa wiedza z zakresu ekonomii, znajomość historii Kościoła katolickiego w Polsce oraz zrozumienie systemu prawnego dotyczącego finansowania instytucji religijnych.
-------------------	---

- Cele kształcenia dla przedmiotu**

C.1. Zrozumienie sposobów finansowania potrzeb Kościoła katolickiego w Polsce.
C.2. Identyfikacja głównych źródeł dochodów i wydatków instytucji religijnych w Polsce.
C.3. Analiza wpływu przepisów prawnych na finansowanie instytucji religijnych.
C.4. Umiejętność oceny kontrowersji i debat publicznych związanych z finansowaniem Kościoła katolickiego w Polsce.

- Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych**

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie system finansowania instytucji religijnych w Polsce, w tym mechanizmy prawne i ekonomiczne, które kształtują te procesy.	K_W03
W_02	Ma podstawową wiedzę na temat różnych modeli finansowania instytucji religijnych w Polsce. Rozumie, jak różne formy finansowania wpływają na funkcjonowanie Kościoła katolickiego, a także jakie są ich implikacje dla społeczeństwa.	K_W04
W_03	Ma podstawową wiedzę o różnych sposobach finansowania działalności Kościoła, którego właściwymi celami są: organizowanie kultu Bożego, zapewnienie godziwego utrzymania duchowieństwa i innych pracowników kościelnych oraz prowadzenie dzieł świętego apostołatu i miłości, szczególnie wobec ubogich.	K_W07
W_04	Ma podstawową wiedzę z zakresu finansowania Kościoła w Polsce, nie tylko pod kątem ekonomicznym, ale także w kontekście jego wpływu na kulturę i społeczeństwo, która to wiedza umożliwia całościowe podejście do zagadnień związanych z finansowaniem instytucji religijnych, uwzględniając różnorodne aspekty i perspektywy.	K_W08
W_05	Rozumie zasady zarządzania finansami w kontekście instytucji religijnych. Analizuje jak efektywne zarządzanie finansami może wpływać na stabilność finansową Kościoła i jego zdolność do realizacji własnej misji.	K_W09
W_06	Zna metody i narzędzia, w tym techniki wpływu finansowania, na relacje Kościoła z różnymi grupami interesu oraz społeczeństwem jako całością.	K_W10
W_07	Ma wiedzę o normach prawnych regulujących działalność ekonomiczną Kościoła katolickiego w Polsce oraz rządzącymi nią prawidłowościami.	K_W11
W_08	Ma uporządkowaną wiedzę w zakresie międzynarodowych aspektów finansowania instytucji religijnych.	K_W12
W_09	Zna i rozumie normatywne i praktyczne aspekty finansowania Kościoła katolickiego w Polsce.	K_W13
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi identyfikować różne źródła finansowania Kościoła katolickiego, takie jak ofiary od wiernych, dotacje państwowe czy wpływy z działalności gospodarczej.	K_U01
U_02	Potrafi porównać modele finansowania Kościoła w Polsce z innymi krajami i ocenić ich skuteczność oraz transparentność.	K_U02
U_03	Potrafi ocenić, jak różne formy finansowania wpływają na działalność Kościoła i jego relacje z Państwem oraz społeczeństwem. Ponadto potrafi posługiwać się narzędziami analizy finansowej do oceny skuteczności i transparentności finansowania instytucji religijnych, a także rozumie ich wpływ na lokalne i globalne procesy ekonomiczne.	K_U03
U_04	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) w nowoczesnych technologiach.	K_U04
U_05	Potrafi ocenić efektywność zasad zarządzania finansami w kontekście instytucji religijnych i ich zgodność z zasadami etyki finansowej. Potrafi identyfikować potencjalne ryzyka	K_U05

	finansowe i zarządzać nimi w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju instytucji religijnych.	
U_06	Potrafi zrozumieć, jak różne strategie finansowania mogą wpływać na wizerunek Kościoła i jego rolę w społeczeństwie. Umie przewidzieć długoterminowe skutki finansowania dla pozycji Kościoła w społeczeństwie oraz jego zdolności do realizacji własnych celów religijnych i społecznych.	K_U06
U_07	Potrafi prowadzić badania naukowe związane z finansowaniem instytucji religijnych, w tym posiada umiejętność projektowania i realizacji badań empirycznych. Jest w stanie samodzielnie formułować pytania badawcze, dobierać odpowiednie metody badawcze oraz interpretować wyniki w kontekście zarówno teoretycznym, jak i praktycznym.	K_U07
U_08	Potrafi przeprowadzić analizę porównawczą systemów finansowania w różnych krajach. Potrafi ocenić, jak globalne trendy i regulacje wpływają na finansowanie Kościoła w Polsce oraz jakie są możliwości adaptacji międzynarodowych praktyk w partykularnym kontekście. Rozwija umiejętność interpretacji globalnych procesów ekonomicznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie instytucji religijnych w Polsce.	K_U08
U_09	Posiada umiejętność samodzielnego merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów, w tym stawiać tezy, trafnie formułować wnioski oraz tworzyć syntetyczne podsumowania i oceny wybranych problemów.	K_U09
U_10	Posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w różnych zakresach i formach do rozstrzygania dylematów pojawiających się w pracy zawodowej, w szczególności krytycznej analizy skuteczności i przydatności stosowanej wiedzy.	K_U10
U_11	Posiada umiejętność rozpoznawania i analizy etycznych i społecznych aspektów finansowania Kościoła katolickiego w Polsce. Potrafi zidentyfikować dylematy etyczne związane z różnymi formami finansowania oraz ocenić ich wpływ na społeczeństwo. Rozwija wrażliwość etyczną i społeczną, która pozwala na świadome podejmowanie decyzji w kontekście zarządzania finansami Kościoła.	K_U12
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę kształcenia się przez całe życie. Rozwija umiejętność krytycznego myślenia i analizy danych dotyczących finansowania Kościoła katolickiego w Polsce, a także ocenia wpływ tych mechanizmów na społeczeństwo i politykę.	K_K01
K_02	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role (prelegenta, dyskutanta, doradcy, krytycznego analityka, komentatora efektów), umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację zakładanych celów. Bierze odpowiedzialność za powierzone mu zadania.	K_K02
K_03	Potrafi odpowiednio ocenić priorytety służące realizacji określonego lub narzuconego zadania, dba o terminową i efektywną realizację zadań.	K_K03
K_04	Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny i etyczny.	K_K04
K_05	Umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych, obywatelskich uwzględniając aspekty prawne. Potrafi	K_K05

	przewidzieć wielokierunkowe skutki społeczne swojej działalności.	
K_06	Potrafi uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności. Ma zdolność do krytycznej analizy danych oraz umiejętność prezentacji i argumentacji wniosków wynikających z przeprowadzonych badań.	K_K06
K_07	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy.	K_K07
K_08	Umie myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy.	K_K08

- Opis przedmiotu/ treści programowe**

1. Cele właściwe Kościoła 2. Prawo Kościoła do nabywania, posiadania, zarządzania i alienowania dóbr doczesnych 3. Finansowanie kultu Bożego w Polsce 4. Zapewnienie godziwego utrzymania duchownym w Polsce 5. Prowadzenie kościelnej działalności dobroczynnej w Polsce 6. Sprawy majątkowe Kościoła katolickiego w Polsce według Konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską 7. Problematyka majątkowa zawarta w polskim ustawodawstwie partykularnym 8. Modele finansowania Kościoła katolickiego w innych krajach europejskich 9. Aspekty etyczne i społeczne dotyczące funkcjonowania Kościoła katolickiego
--

- Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się**

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Kolokwium ustne	Karta oceny
W_02	Wykład konwencjonalny	Kolokwium ustne	Karta oceny
W_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
W_04	Wykład konwencjonalny	Kolokwium ustne	Karta oceny
W_05	Wykład konwencjonalny	Kolokwium ustne	Karta oceny
W_06	Wykład konwencjonalny	Kolokwium ustne	Karta oceny
W_07	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
W_08	Wykład konwencjonalny	Kolokwium ustne	Karta oceny
W_09	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
UMIEJĘTNOŚCI			

U_01	Analiza tekstu	Kolokwium ustne	Karta oceny
U_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Burza mózgów	Obserwacja	Karta oceny
U_05	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_06	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_07	Dyskusja Praca zespołowa	Obserwacja	Karta oceny
U_08	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_09	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_10	Burza mózgów	Obserwacja	Karta oceny
U_11	Dyskusja Praca zespołowa	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_04	Metoda obserwacji uczestniczącej	Obserwacja	Karta oceny
K_05	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_06	Metoda obserwacji uczestniczącej	Obserwacja	Karta oceny
K_07	Metoda obserwacji uczestniczącej	Obserwacja	Karta oceny
K_08	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

- **Kryteria oceny, wagi...**

Ocenę **pozytywną (dostateczną)** otrzymuje Student, jeżeli:

- z zakresu wiedzy merytorycznej odpowie na minimum 50% wymaganych odpowiedzi.

Ponadto:

- rozumie podstawowe mechanizmy finansowania Kościoła katolickiego w Polsce
- potrafi wskazać i minimalnie wyjaśnić główne źródła dochodów i wydatków instytucji religijnych w Polsce
- potrafi w sposób podstawowy analizować wpływ przepisów prawnych na finansowanie instytucji religijnych
- jest w stanie dokonać prostej oceny kontrowersji i debat publicznych związanych z finansowaniem Kościoła katolickiego w Polsce.

Ocenę **dobrą** otrzymuje Student, jeżeli:

- dobrze rozumie mechanizmy finansowania Kościoła katolickiego w Polsce
- potrafi wskazać i wyjaśnić główne źródła dochodów i wydatków instytucji religijnych w Polsce
- potrafi dobrze analizować wpływ przepisów prawnych na finansowanie instytucji religijnych

- jest w stanie dokonać bardziej skomplikowanej oceny kontrowersji i debat publicznych związanych z finansowaniem Kościoła katolickiego w Polsce.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje Student, jeżeli:

- bardzo dobrze rozumie mechanizmy finansowania Kościoła katolickiego w Polsce
- potrafi wskazać i szeroko wyjaśnić główne źródła dochodów i wydatków instytucji religijnych w Polsce
- potrafi bardzo dobrze analizować wpływ przepisów prawnych na finansowanie instytucji religijnych
- jest w stanie dokonać skomplikowanych ocen kontrowersji i debat publicznych związanych z finansowaniem Kościoła katolickiego w Polsce.

Sposób weryfikacji: obserwacja, kolokwium ustne

- **Obciążenie pracą studenta**

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30 stacjonarne
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60 stacjonarne

- **Literatura**

Literatura podstawowa
Kaleta P., <i>Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego</i> , t. IV/1, <i>Księga V. Dobra doczesne Kościoła</i> , red. J. Krukowski J, Poznań 2019.
Lewandowski P., <i>Godziwe utrzymanie prezbiterów diecezjalnych w Polsce</i> , Lublin 2019.
Lewandowski P., <i>Financial Support of Accused Clerics of Sexual Abuses of Minors. An Outline</i> , „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” t. XIV (2021), nr 2, s. 317-325.
Kacprzyk W., Sitarz M. (red.), <i>Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł</i> , Lublin 2006.
Sitarz M., Romanko A., Wasilewicz U., Zając P. (red.), <i>Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł</i> , t. 2, Lublin 2013.
Dubiel S., <i>Uprawnienia majątkowe Kościoła katolickiego w Polsce w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku, Konkordatu z 1993 roku i ustaw synodalnych</i> , Lublin 2007.
Literatura uzupełniająca
<i>Leksykon Prawa Kanonicznego</i> , red. M. Sitarz, Lublin 2019.
Krukowski J., <i>Zasady finansowania i opodatkowania Kościoła w Polsce</i> , „Zeszyty Społeczne KIK” 10 (2002), s. 77-90.
Krukowski J., <i>Systemy finansowania instytucji kościelnych w Europie</i> , w: <i>Zagadnienia kościelnego prawa majątkowego i procesowego</i> , red. E. Szczot, S. Białek, Lublin 2008, s. 19-45.
Krukowski J., <i>Podstawy prawne finansowania działalności instytucji Kościoła katolickiego i innych związków wyznaniowych w Polsce na początku XXI wieku</i> , „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2 (2009), s. 55-63.
Krukowski, <i>The Financing of Churches and Religious Societies in Poland</i> , w: <i>Financing of Churches and Religious Societies in the 21st Century</i> , red. M. Moravčková, E. Valová, Bratislava 2010, s. 105-109.